

MEMÒRIES BETERANES

DE JUAN FUENTES ALOY

Recollides i adaptades per Joan M. Pons Campos

IV. ELS JOCS DE XIQUETS DELS ANYS 1920

EL FUTBOL

En aquells temps (estic parlant de la dècada dels anys 1920), l'esport del futbol, que era més conegut pel nom de *balonpié*, a penes tenia la fama que hui dia a adquirir. Els xiquets fèiem les pilotes de draps de tot tipus que ajuntàvem i aferraven molt fort fins aconseguir la consistència d'una bolla grossa que després nugaven amb cordes fines. Era l'única forma que teníem els xiquets de jugar a este esport, ja que la goma quasi era una novetat i el plàstic no existia, i, no diguem, el diners que faltaven i feia impensable adquirir una pilota adequada.

Jo vaig començar a practicar-ho quan tenia uns huit anys, és a dir, seria per l'any 1929. El nostre camp era l'Albereda, entre els diversos llavadors. Posaven unes pedres com si foren porteries i allà jugaven hores i hores sense cap perill.

L'equip del Bétera CF., primerament va tindre el seu camp oficial, sense tribunes per assentar-se, en el carrer Calvari, darrere d'on es va construir el Quartell de la Guàrdia Civil, on hui hi ha la Casa de Cultura. Pels costats, a la part dreta, estava el xalet de Boldum, que encara està, però tot el demás eren camps de garroferes i d'altres de secà.

Els jugadors s'equipaven en el bar Clavel que ara és un supermercat, és a dir on donava inici el carrer Calvari. A l'hora convinguda eixien ells be equipats i a pas lleuger endreçaven el carrer tot recte fins arribar al Camp. I allà estava sempre esperant una colla d'incondicionals xiquets veient-los arribar i aplaudint-los rabiosament.

Seria cap l'any 1930 quan s'inauguraria el nou Camp, ballat de parets, i amb un portal d'accés acompanyat de la seua taquilla. Es va construir en terrenys cedits per la Junta de Monts, més o menys en el mateix lloc que està als nostres dies, dins el poliesportiu, bans camps de secà.

JOC DE LA RATLLETA

Este joc es practicava aportant monedes de coure, que nosaltres anomenaven *perres*. Podien jugar cinc o més xiquets sobre un frontis de paret. Des de un lloc assenyalat, tiràvem les monedes de forma que el qui s'apropava més amb la seua moneda a la paret seria el primer, el qui l'apropava després el segon i així successivament. El primer tenia l'avantatge de recollir totes les monedes juntes i tirar-les a l'aire. Quan arribaven totes a terra, aquelles que estaven amb la cara a dalt les guanyava el vencedor, mentre les que estaven cara a baix eren recollides pel segon, però sols fins un número determinat, fent el mateix la resta de participants fis que no hi quedava cap en terra.

En este joc es podia estar jugant durant bastant de temps i s'arribava a guanyar o perdre un muntó de *perres*.

JOC DEL FRENDIS

El Frendis consistia en dibuixar un quadrilàter d'uns seixanta o setanta centímetres en terra. En mig es posava unes cintes cinematogràfiques gastades de pel·lícules mudes, com ho eren totes les d'aquells temps.

Les cintes eren de diverses pel·lícules, però la majoria pertanyien al gènere de l'Oest americà. Hi havia algunes en les quals els protagonistes eren Tomix o Tontiler, uns dels millors actors d'esta temàtica, que arribaren a tindre una gran popularitat en el públic en general, encara que especialment en l'infantil pel motiu del joc. Estes cintes, després de moltes passes i d'estar bastant deteriorades, se las guardava el Tio Daniel, encarregat de passar-les i d'explicar als espectadors del seu contingut. Les tallava individualment en trossos adequats i les venia als xiquets. Les dels actors indicats abans tenien pels xiquets un valor de cinc vegades més que les de qualsevol altre actor o actriu.

Bé, seguiré explicant el joc. Una vegada fet el quadrilàter, es col·locaven en el centre les cintes a parts iguals entre els jugadors i amb un ferro apropiat, que tenia aproximadament uns cinc centímetres quadrats per un de grossor, s'intentava treure fora les cintes, amb rigorós torn, quedant-se amb ella i així fins que no quedés cap. El ferro era realitzat pel ferrer del poble que ja estava molt acostumat a vendre'ls.

També es podia jugar a frendis amb la trompa (altre joc molt de moda), sols que sense emprar el ferro i que, en lloc de fer un quadrilàter, dibuixàvem un cercle dins de qual posaven les cintes sent la trompa la que es dedicava a treure-les fora.

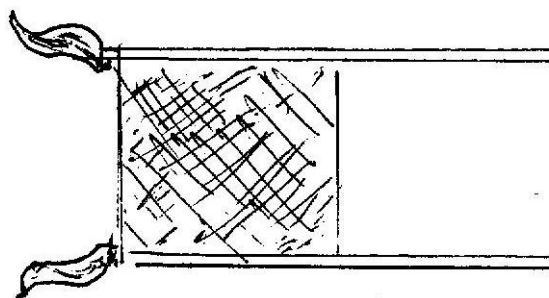
BUFOS

El mateix ferro servia per jugar altres modalitats, per exemple el Bufos. El bufos eren els anversos i reversos de les caixetes de cerilles. Però també es jugava amb els bitllets de tren que en aquells temps de de cartró i de forma rectangular. Els xiquets anàvem a l'Estació per a recollir el màxim possible d'estos, que els trobàvem pels sòls dels vagons dels trens.

JUGAR A BOUS

En el meu temps, els xiquets anàvem al "Matadero" municipal per a collir astes de bous. Amb una fusta quadrada i dos pals llargs, també de fusta, clavats per a baix o al costat d'aquella, fèiem un artefacte semblant al que empren els aprenents de torero per a fer assajos de corregudes. A cada pal per la part de davant, posàvem una asta, mentre que en la part de darrere els pals ens servia d'agafadors. Els "toreros" fèiem utilitzar les nostres camises i suèters com a capots i els torejàvem. Tot que els collíem en mig de les astes, alguna vegada passava una desgràcia. Damunt de la fusta, es col·locava suro per a que les banderilles es clavessin, que eren uns pals fins sense vestir amb u clau ajustat en la punta.

*Poco mas o menos era
de esta forma*

ALTRES JOCS

He descrits els jocs més comuns en Bétera en aquells, però havíem moltíssims més, a part de la Trompa, que he esmentat. Per exemple: La “Estampilla”, la “Cuc”, el “Tres en ratlla”, el “Diàbolo”, el “Idem”, el “veo-veo”, la “Gallineta cega”, el Birler”...